

# El tèxtil a Mollet. Orígens i singularitats

Glòria Arimon, Jordi Bertran, M. Carme Macià,  
Rosa M. Securún, M. Àngels Suárez, Joan Ventura

A Mollet, la indústria tèxtil té uns orígens força primerencs (mitjan segle XIX), per bé que inicialment modestos que no es poden comparar amb la llarga i important tradició industrial i protoindustrial d'altres poblacions vallesanes, com Sabadell o Terrassa, la indústria tèxtil molletana impulsa la industrialització i modernització de Mollet i del Baix Vallès.

La primera referència industrial a Mollet la trobem en el volum XI del *Diccionario geográfico-estadístico-histórico de España y sus posesiones de Ultramar*, de Pascual Madoz, una obra enciclopèdica publicada entre 1845 i 1850. Madoz parla de l'existència "d'una fàbrica de teixits de cotó" però no en diu ni el nom ni la ubicació.

Al llarg de la segona meitat del s. XIX tenim constància documental de l'existència d'un altra indústria tèxtil. Sabem que la fàbrica de cotó de Francesc Mateo estava situada al c/Migdia núm. 4, va funcionar del 1861 fins el 1877, i tenia deu telers manuals amb llançadora. Uns anys més tard, el 1893, es torna a obrir una fàbrica de cotó al mateix lloc, amb el nom de Guardiola Hermanos e Hijos. Tenia sis telers comuns amb llançadora i va tancar definitivament l'any 1899.

La primera indústria significativa

del sector és El Cotó (1871-1963)<sup>1</sup>, també coneguda com el Vapor Vell i, en la seva darrera època com a Texal. És també la primera fàbrica a Mollet que incorpora el vapor com a font d'energia. Els anys més importants del Cotó van ser de finals del s. XIX fins a mitjan primera dècada del s XX

Al llarg de tot el segle XIX, el tèxtil molletà i vallesà es va centrar en els teixits de cotó. Amb el canvi de segle, Mollet trenca aquesta tradició. Tot just l'any 1900, s'instal·la una empresa important de teixits de seda, coneguda popularment com a Can Fàbregas i, en els darrers temps, com a Sedunion. Per tant, la presència d'una empresa sedera va ser una novetat i, amb el pas del temps, un tret diferencial entre Mollet i la resta del Vallès, dedicat a la indústria cotonera.

Can Fàbregas-Sedunion<sup>2</sup> (1900-2001) es converteix en l'empresa tèxtil més important de Mollet, tant en nombre de telers i treballadors com en la llarga trajectòria (101 anys). Tretze anys més tard del naixement de Can Fàbregas es funda una segona sedera, que competeix amb importància amb la primera i consolida el tret diferencial seder de Mollet. Es tracta de Can Mulà (1913-1971)<sup>3</sup>, que en els darrers temps també es coneix com a Itisa.

<sup>1</sup> Vegeu SUÁREZ (2015). *Història del Cotó. Mollet del Vallès, 1871-1963. Notes*, volum 30

<sup>2</sup> Vegeu SUÁREZ (2004). De Can Fàbregas a Sedunion. *Notes*, 19: 213-230; i SUÁREZ (2015). Breu recorregut històric per Can Fàbregas – Sedunion. *Mollet del Vallès, 1900-2001. Notes*, volum 30

<sup>3</sup> Vegeu SECURÚN (2015). La fàbrica de Can Mulà en el record de la gent. *Mollet del Vallès, 1913-1971. Notes*, volum 30

Can Mulà, a més, presenta una gran singularitat respecte a la resta d'empreses instal·lades fins aquell moment a Mollet. Totes les iniciatives industrials anteriors havien vingut de fora, sobretot de la mà d'industrials barcelonins, que trobaven en Mollet una major competitivitat. En canvi, Can Mulà és una iniciativa 100% molletana, impulsada per un dels personatges més influents del Mollet de l'època: Frederic Ros i Sallent (1875-1956)<sup>4</sup>.

L'elecció dels industrials barcelonins per instal·lar les seves fàbriques a Mollet respon sobretot a la ubicació estratègica de la població. La proximitat a Barcelona i les bones vies de comunicació són fonamentals. L'any 1837 es construeix la nova carretera, que reforça l'antic camí Ral; el 1854 arriba el ferrocarril de França, el 1880 el del Calderí i el 1886 el del Nord. Mollet tenia sòl disponible de fàcil edificació, aigua abundant (provinent sobretot de pous i mines) i un microclima favorable, amb una humitat ambiental elevada, tan necessària per a la teixidura i la manipulació del fil. A més, el sòl era més econòmic que a Barcelona i la mà d'obra també resultava més barata i era menys conflictiva, perquè no hi havia tradició industrial ni sindicalista.

Amb Can Mulà, Can Fàbregas i el Cotó s'inicia una època de prosperitat industrial que només es veu truncada breument per la guerra, tot i que la recuperació és ràpida i s'assoleixen els nivells de màxima productivitat durant les dècades del cinquanta i seixanta, quan el nombre total de treballadors és d'unes 1.400 persones, la majoria dones (cal tenir en compte

que l'any 1950 Mollet del Vallès tenia 6.614 habitants).

A partir de 1940 s'hi suma la producció a domicili, en petits tallers o en indústries familiars<sup>5</sup>. Aquest model tindrà el seu màxim exponent durant els anys cinquanta i seixanta, amb 12 empreses en funcionament, que produeixen una gran diversitat de productes i donen feina a més d'un centenar de persones. Les més importants són Rayalse, Tèxtil Mollet i Les Alfombres (Herederos de J. Canals). També cal destacar, per la llarga trajectòria de més de 60 anys, les Cintes (1942-2004), que va ser el primer petit taller que va obrir portes i també el darrer en tancar.

Les dècades dels anys seixanta i setanta es viu la gran crisi del tèxtil. Can Mulà tanca el 1971, però Can Fàbregas s'associa amb Batlló l'any 1973, amb el nou nom de Sedunión, i resisteix amb força fins el 2001. Alhora, dues empreses importants del Barcelonès s'instal·len a Mollet<sup>6</sup>: Shappe-tex, més endavant Texlene (1963-1981), relacionada amb La Seda de Barcelona i La España Industrial (1972-1981). L'arribada d'aquestes dues empreses i la modernització de Sedunión permeten que a principis de la dècada del setanta encara hi hagi unes 1.200 persones ocupades en el sector tèxtil. Malgrat la forta crisi, encara a la dècada del vuitanta, obren portes tres petites empreses, dues de les quals –Cosmos de Tints i Aprestos y Acabados Mollet– aprofiten part de les instal·lacions de La España Industrial que havia tancat el 1981. Sedunión tanca el 2001, les Cintes el 2004 i Cosmos de Tints el 2007. Avui no hi ha cap indústria tèxtil en funcionament a Mollet.

<sup>4</sup> Vegeu ARIMON (2015). Frederic Ros Sallent i Mollet del Vallès. Notes, volum 30

<sup>5</sup> Vegeu MACIÀ (2015). Tallers familiars i petites indústries tèxtils a Mollet del Vallès. Notes, volum 30

<sup>6</sup> Vegeu MACIÀ (2015). Els darrers batecs del tèxtil a Mollet del Vallès: Shappe-tex (Texlene) i La España Industrial. Notes, volum 30

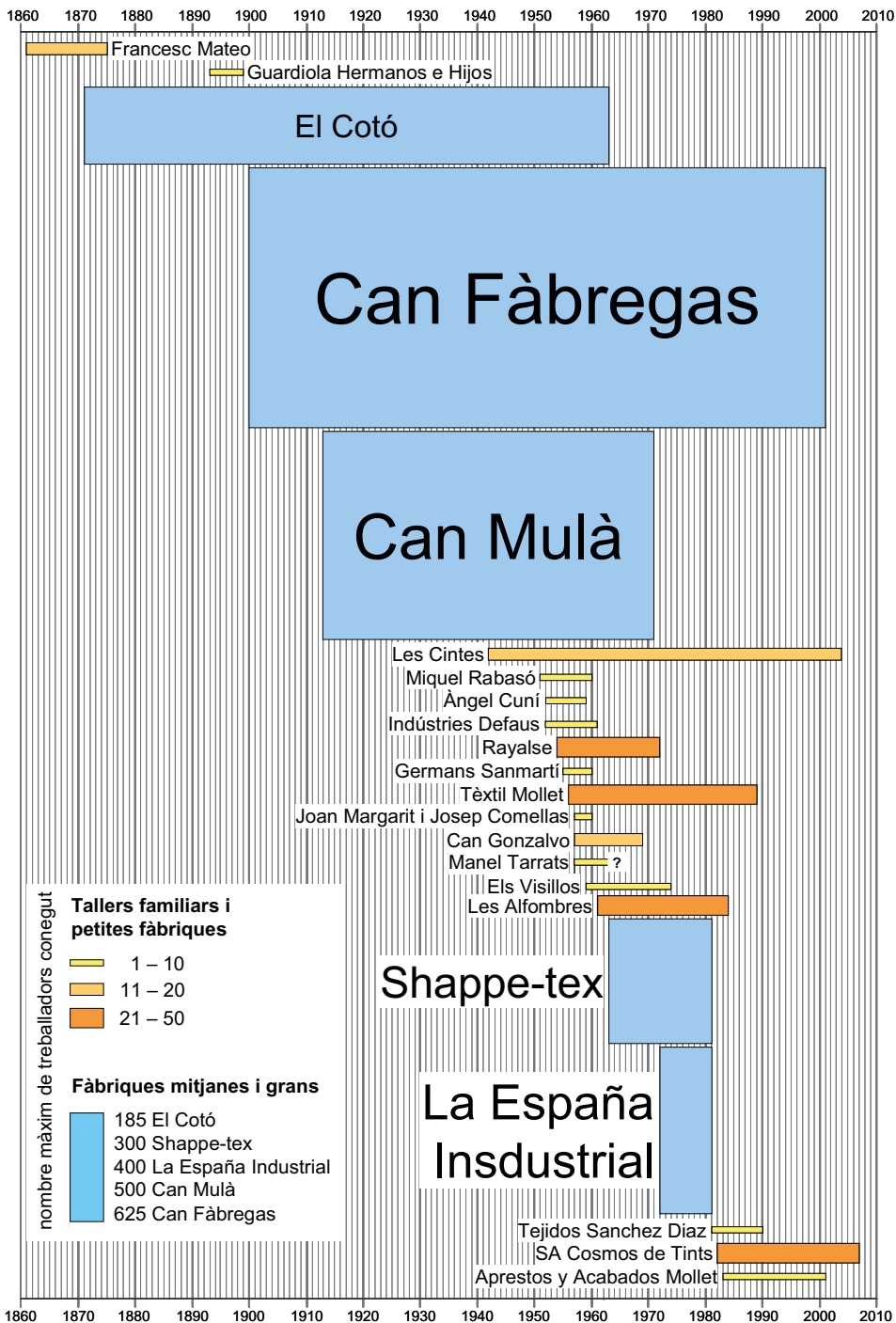
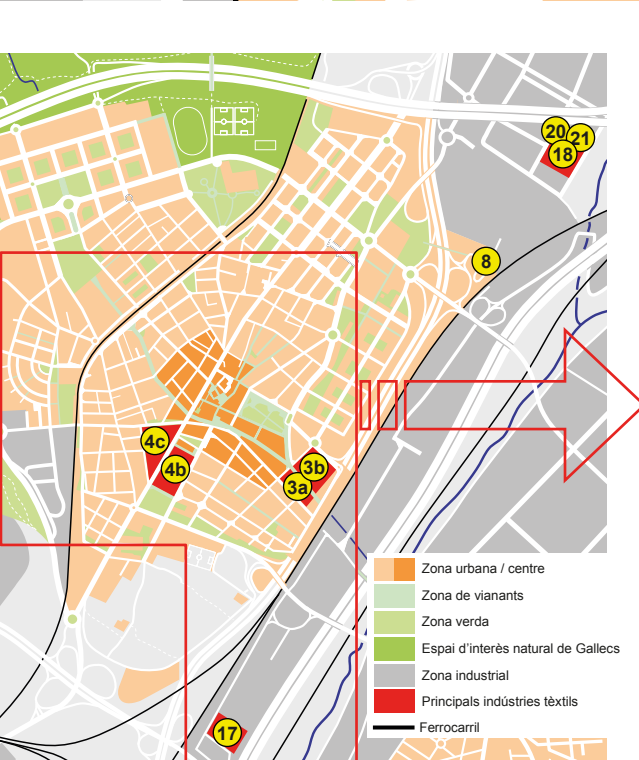
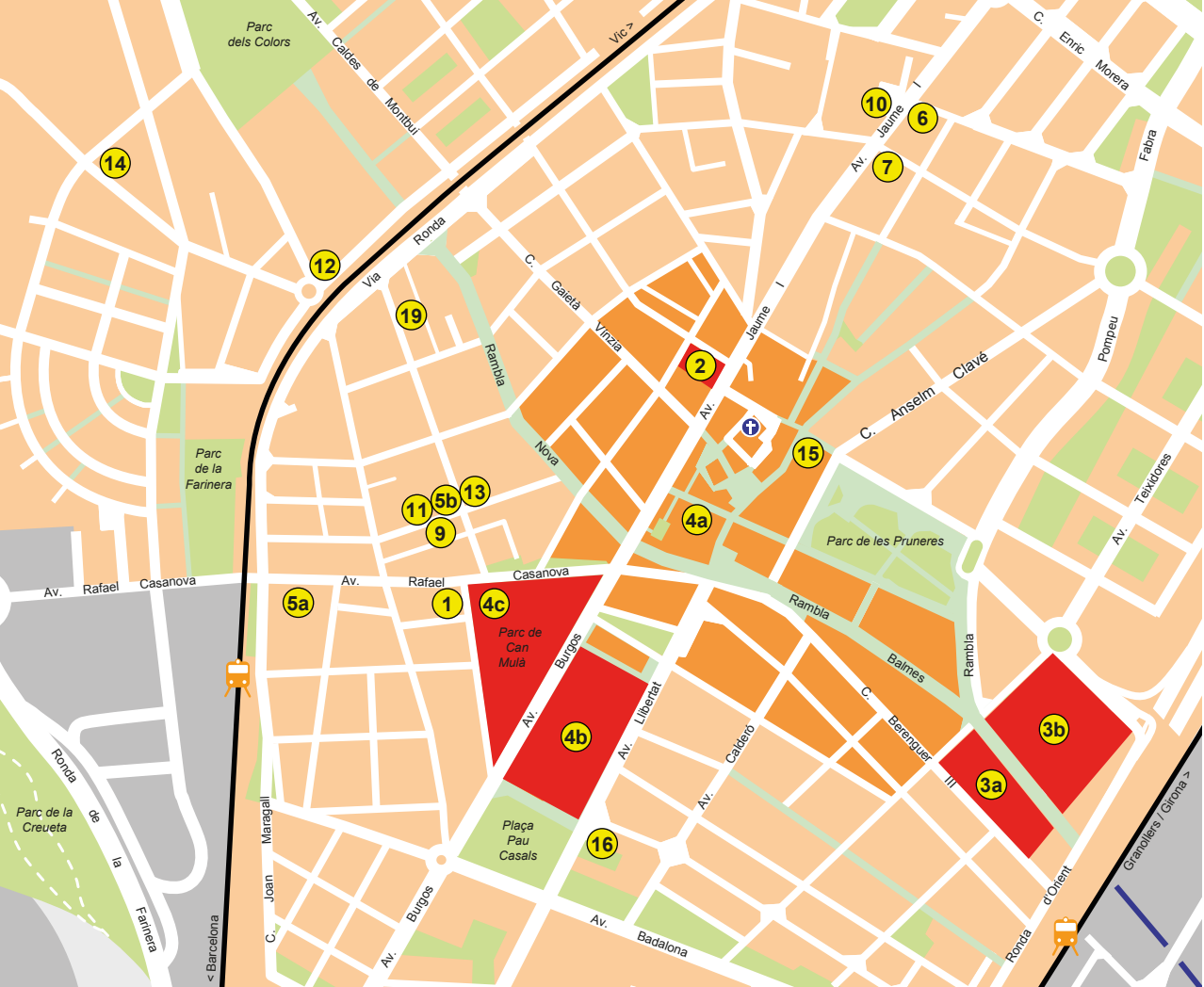
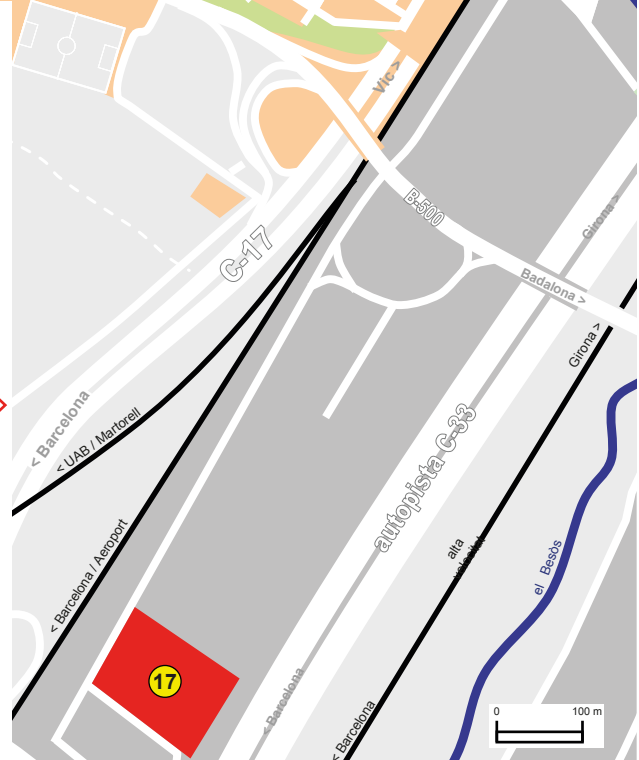


Figura 1. Cronologia de la indústria tèxtil de Mollet del Vallès on s'indica la importància de cada empresa en funció del nombre màxim conegut de treballadors. Jordi Bertran



- Zona urbana / centre
- Zona de vianants
- Zona verda
- Espai d'interès natural de Gallecs
- Zona industrial
- Principals indústries tèxtils
- Ferrocarril



?	Nom i ubicació desconeguts. Segons el Diccionari geogràfic de Madoz, abans de 1845 ja existia una fàbrica de cotó a Mollet.
1	<b>Francesc Mateo (1861-1875)   Guardiola Hermanos e Hijos (1893-1899)</b>
2	<b>El Cotó = Vapor Vell (1871-1963):</b> Claudio Arañó Arañó (1871-1877), Claudio Arañó y Compañía (1877-1884), Viuda e Hijos de Claudio Arañó (1884-1885), Sucesores de Juan Tomàs Vallvé (1885- 1905), Viuda e hijo de José Fusté Saladrigas (1919-1933), Fàbrica de tejidos de algodón Isidoro Valls (1934-1943), Texal SA (1944-1963)
3	<b>Can Fàbregas (1900-2001): a)</b> Cayetano Fàbregas Rafart (1900-1944), Juan Fàbregas Jorba e Hijos (1944-1958), Sederias Jorge Fàbregas SA (1958-1972); <b>b)</b> Sedunion SA (1973-2001)
4	<b>Can Mulà (1913-1971): a)</b> Arimany y Griñau (1913-1915) i Guiñau y Ros (1915-1923); <b>b)</b> Ros y Campaña (1923-1931), Sedas Ros Campaña SA (1931-1948), Indústria Tèxtil Ibèrica SA = Itisa SA (1948-1971); <b>c)</b> torre de Can Mulà, antiga residència de la família Ros, avui biblioteca i parc de Can Mulà
5	<b>Les Cintes = Cintas Marol (1942-2004): a)</b> Oliveras y Martí (1941-1949), Oliveras y Martí SL (1949-1961), Jacinto Oliveras Lapasset (1961-1950); <b>b)</b> Jacinto Oliveras Lapasset (1950-1968), Jacinto Oliveras SL (1968-1972), Jaime Oliveras Argelaguet (1972-2004)
6	<b>Miquel Rabasó SL (1951?-1960)</b>
7	<b>Àngel Cuní (1952-1959)</b>
8	<b>Indústries Defaus SL (1952-1961?)</b>
9	<b>Rayalse SL (1954-1972?)</b>
10	<b>Germans Sanmartí (1955-1960?)</b>
11	<b>Tèxtil Mollet (1956-1989):</b> Tèxtil Mollet SL (1956-1961), Tèxtil Mollet de Pau Martí (1961-1974?), Teixits Mollet SA (1974?-1989)
12	<b>Joan Margarit i Josep Comellas (1957-1960)</b>
13	<b>Can Gonzalvo = Tèxtil Gelpí (1957-1969?)</b>
14	<b>Manel Tarrats (1957-19??)</b>
15	<b>Els Visillos = Cortinatges Josep Colomer (1959-1974)</b>
16	<b>Les Alfombres = Herederos de J. Canals SL (1961?-1984)</b>
17	<b>Shappe-tex = Terlenka = Texlene (1963-1981):</b> Fitex SA = Fibras Texturadas SA (1963-1966), Schappe-tex SA (1966-1973), Texlene SA (1973-1981)
18	<b>La España Industrial SA (1972-1981)</b>
19	<b>Tejidos Sánchez Díaz SA (1981?-1990):</b> Hermanos Sánchez Díaz, SA (1981?-198?), Tejidos Sanchez Diaz SA (198?-1990)
20	<b>SA Cosmos de Tints (1982-2007)</b> [ocupa una part de les instal·lacions de La España Industrial]
21	<b>Aprestos y Acabados Mollet SA (1983-2001)</b> [ocupa una part de les instal·lacions de La España Industrial]

Figura 2. Mapa de les empreses tèxtils de Mollet del Vallès. Jordi Bertran